

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXV. Effectus divinæ & fruitivæ Vnionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPVT XXV.

Effectus diuina & fruisiva Unionis.

§. 1.

Legend.

Trad.

Tolog.

de unione

anime

cum Deo,

quasi. 12.

art. 1. & 3.

seqq.

nost. Lu-

dovici à

S. terefia

& supra

laudatus,

Wal. haf.

Com-

ment. in

cap. 3.

manfion.

7. & ab

eo ibid.

titat. n.

Salman-

tic. in 1. 2.

diff. 4.

Trad. 8.

n. 55. B.

P. Joan.

Crace,

& Phi-

lip. à SS.

Trinit.

ARCANA hæc & mystica Unio (ut in superioribus ostendimus) Sapientia diuinitissima tam à S. Dionysio Theologorum Principe, quam ab aliis Mysticis nuncupatur. Hic autem Sapientie dono multiplex in Scriptura fructus adhibetur, Et ut interim alios prætermittam, de quibus passim frequens mentio in Scripturis sacris invenitur, illud planè ceteros excedit, quod sublime hoc Sapientie donum, omnium bonorum thesaurum secum proferat, de quo præclare Sap. 7. Venerunt mihi omnia bene pariter cum illa: quia cum hæc diuina Sapientia (de qua sermonem institutum) sit amplexus & degustatio summi boni, nempe ipsius DEI; non mirum si degustanti DEUM, uberrimum omnium bonorum fontem, ab ipso omnia bona veluti rivuli à fonte in animam deriventur.

Oportet autem istum bonorum omnium cumulum speciatim recensere, ut hujus unionis multiplex effectus clariùs cognoscatur. Non desunt in Scriptura sacra quamplurima testimonia, ex quibus perspicue hos licet diuina Sapientia colligere fructus. S. Paulus Apostolus ad Galat. 5. Spiritus sancti fructus (Spiritus inquam sancti anime uniti, eamque deliciosissime deosculantis) enumerat, dicens: Fructus autem Spiritus sunt, charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, bonitas, fides, mansuetudo, modestia, continentia & castitas. Hi autem fructus dicunt, (ut optime advertit D. Bonaventura 3. p. Centiloquii cap. 46.) affectuales delectationes circa bonitatem sponi degustandam. Ex mente verò D. Thomæ 1. 2. quasi. 70. art. 3. important optimam mentis ordinationem & dispositionem circa fruitionem bonorum, & fugam sive cessationem malorum. Primo autem loco ponitur charitas, in qua specialiter Spiritus sanctus datur, sicut in propria similitudine, nempe in charitate ipsa, quæ denotat amorem; vel in seipso, cum Spiritus sanctus purissimus iustorum mentibus per univium amoris amplexum se manifestat.

In utroque sensu locutus est Paulus ad Rom. 5. Charitas DEI diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Ad amorem autem charitatis attendissimum ex necessitate sequitur gaudium: omnis enim amans gaudet: ex conjunctione amati, & quod major conjunctio, maius patitur gaudium; unde realis & ardentissima sponsa cum sponso conjunctio sive unio, summum gaudium efficit. Amorem verò gaudique ingentem cumulum consequitur pax & quies in amaro, longanimitas, aliæque fructus, qui omnes iustorum mentes, qui hac divina fruuntur unione, mitificæ ornant & perficiunt.

Præterea Isaias uberrimum tempore adventus Christi futuram divinorum charismatum affluetiam à longè prospiciens, multis in locis hujus ineffabilis cum DEO unionis varios exponit effectus. Cap. 35. Gloria Libani data est ei, decor Carmeli, & Saron: ipsi videbunt gloriam Domini, & decorem DEI nostri. Et infra: Tunc aperientur oculi cecorum, & aures surdorum patebunt; tunc saliet, sicut cervus, laudus; & aperta erit lingua mutorum; quia scissa sunt in deserto aqua, & errentes in solitudine.

Et quæ erat arida, erit in stagnam, & sitiens in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus prius dracones habitabant, orietur viror calami & junci; & erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur, &c.

Et post pauca: Non erit ibi leo, & mala bestia non ascendet per eam. Et venient in Sion in laude, & latitia sempiterna super caput eorum, gaudium & latitiam obtinebunt.

Idem Isaias cap. 58. Et requiem tibi dabit Dominus semper, & implebit splendoribus animam tuam, & eris quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cujus non deficiens aqua. Et paucis interjectis: Et sustollam te super altitudines terra, & cibabo te hereditate Jacob patris tui.

Demum idem cap. 65. Ego creo calos novos, & terram novam, & non erunt in memoria priora. Et cap. 60. Et ponam, inquit, visitationem tuam pacem, & prepositos tuos iustitiam. Non audietur ultra ulnis quitas in terra tua, vastitas & contritio in terminis tuis, & occupabit salus muros tuos, & portas tuas laudatio. Non erit tibi amplius Sol ad lucendum per diem, nec splendor Luna illuminabit te; sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & Deus tuus in gloriam tuam. Non occidet ultra Sol tuus, & Luna tua non minuetur, quia erit tibi Dominus in lucem sempiternam, &c. Hæcenus Isaias.

Reverè, si sublimi mentis intuitu prædicta Isaiæ verba considerentur, in his præsentis viæ statum floridissimum ac jucundissimum non multum dissimilis æternæ felicitatis aperitè describitur. Quod enim tam proprium est veræ beatitudini, quam tranquillitas jugis gaudium sempiternum, inextinguibile lumen, omnis mali carentia, ac bonorum omnium affluencia & cumulus. Hoc igitur ipsum purissimum iustorum animabus, quando etiam in hac vita ad sublimem hanc pervenerint cum DEO unionem, se præmuniunt. Descendamus igitur in hos irriguos hortos, & speciatim hos fructus, sive effectus suavitissimos colligamus.

Omnes verò congruè reduci possunt ad decem sequentes. Primus est, Immensa ferè anima DEO unita gratia & pulchritudo. Secundus, Lux, sive virtutis splendor. Tertius, Charitatis ardor. Quartus, ineffabilis suavitatis. Quintus, Pax exuperans omnem sensum. Sextus, Virtutum omnium ornatus. Septimus, Vera Christimitatio. Octavus, Reum humanarum contemptus. Nonus, Perfecta mandatorum DEI & Ecclesiæ adimpletio. Decimus, Mirabilis corporis transmutatio.

Primus Unionis effectus, Immensa anima Deo unita pulchritudo.

§. 2.

Hoc igitur inter alia præcipuum est, quod hæc Unio in istis efficit, quod eorum animas summo gratiæ decore & pulchritudine afficit, ita ut deinceps non solum pulchræ, sed & pulcherrimæ sponi ore nuncupentur. Cant. 1. O pulcherrima mulierum ab eodem sponso vocatur; quod non obscure illi Isaiæ verbis cap. 35. Gloria Libani data est ei, & decor Carmeli, denotatur; in quibus speciem & decorem animæ, montibus Libani & Carmeli ideo comparat, quia illi montes speciosissimi, pulcherrimi ac deliciosissimi erant in rerum alios. Hoc quidem alia veluti dicendi phrasi cap. 58 Isaias expressit, dicens: Et eris quasi hortus irriguus. Magna sanè est horum amantissimas & jucunditatis, quare DEUS animam ad tantam felicitatem

Ff. 4

cve-

evectam, non immerito cum irriguo homo comparatur, cui jugis aqua sive ros coelestis deesse non solent.

Præterea, quanta sit animæ ad tantam gloriam sublimata gratia & pulchritudo, ex eo facile conjici potest, quod DEUS eam spiritali sibi connubio junxerit, sponsamque dicaverit. Hanc sæpè DEUS ita alloquitur: Tu es filia mea dilecta. Tu sponsa mea, in qua mihi benè complacui. Aliquando verò (non tamen sine divina revelatione) anima ad hunc pertingens statum, non solum de sua acceptatione sive gratia redditur certa, ita ut aliquando similia verba audire mereatur: Sufficit tibi gratia mea; sed etiam de speciali DEI protectione, sive in gratia confirmatione, (ut Apostolis contigit,) reddatur secreta.

Hanc deinde miram gratiæ plenitudinem colent alia dona sive Spiritus sancti charismata commitari, qualia sunt ea quæ Apostolus 1. Cor. 12. enumerat, dicens: *Alii per Spiritum datur sermo sapientie; alij autem sermo scientia secundum eundem Spiritum; alij gratia sanitatum, alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij generæ linguarum, alij interpretatio sermonum.* Nam cum gratiæ gratis datæ præcipue in eum finem à Deo infundantur, ut homo aliis cooperetur, eosque ad DEUM deducat; hujusmodi autem purissimæ mentes non solum in propriam, sed etiam in communem Ecclesiæ utilitatem eligantur à DEO; conveniens quidem videtur eas similibus donis ac gratiis à DEO condecorari.

Duplicem
ob causam
revelat
Deus
nonnullis
statu
gratiæ &
in ea per
severantiam.

Præterea, duplici de causa (ut auctor est D. Thomas 1. 2. quæst. 112. art. 5.) solet DEUS aliquibus certitudinem suæ gratiæ revelare. Prima, ut securitatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat. Secunda, ut confidentius & fortius magnifica opera prosequantur, & mala præsentis vitæ sustineant. Quare cum purissimæ istorum animæ sæpè à DEO ad magnorum operum prosecutionem destinentur, ne tantorum operum difficultate succumbere contingat, non sine divino consilio de sua acceptatione & perseverantia in bono redduntur secreta.

Hanc gratiarum abundantiam & plenitudinem illis etiam verbis cap. 3. expressit Isaïas: *Sic esse, inquit, sunt in deserto aquæ, & torrentes in solitudine.* Quasi dicat, cataractæ celi, id est, divina; influentiarum, aperitæ sunt, & pluit illud divinum manna super eas, quæ hanc cum DEO æcanam conjunctionem degustarunt.

Denotatur præterea non obscure ab eodem Isaïa cap. 58. ista etiam in bono confirmatio, quam solet sanctissimis, rarissimis tamen, viris DEUS elargiri. *Erīs, inquit, sicut fons aquarum, cujus non deficiet aqua* (aquæ inquam gratiæ, sanitatis & salutis in vitam æternam.) Et illis etiam verbis cap. 60. *Et non occidet ultra Sol tuus, quia eris tibi Dominus in lucem sempiternam.*

Secundus effectus, Splendor lucis.

§. 3.

PRÆCIPUUM inter illos hujus Unionis effectus locum sibi vendicat sublimis & perfecta divinorum sive mysteriorum fidei cognitio, ac ipsius DEI perspicax clarusque quantum in hac vita permittitur intuitus. *Videbunt, inquit Isaïas c. 55. gloriam Domini, & decorem DEI nostri.* Quæ quidem visio, licet non sit omnino intuitiva, est ta-

men proxima valdeque vicina Beatorum visionis; manifestat enim seipsum DEUS in hac unione homini mortali, quantum fas est in hac vitæ quamvis DEUM sicuti est non videat, videt tamen id quod est, ut ex D. Bernardo superius tradidimus.

Hanc præterea lucis divini ubertatem & affluentiam aperitis verbis idem Isaïas cap. 58. significavit, dicens: *Et implebis splendoribus animam tuam.* De hac divinitus infusa luce optimè Macarius Homilia 8. *Interdum lumen ipsum cor illustrat, aperuit interiori & profundius ac latens lumen, ita ut totus homo absorptus ab illa suavitatē & contemplatione, non sit ultra sui compos, sed sit tamquam stultus & barbarus huius mundi, propter immensam dilectionem ac suavitatem, atque recondita mysteria, ut ut tunc temporis homo liber perveniat ad perfectum gradum, sique purus & immunis à peccato.*

Hanc etiam lucis plenitudinem commendat Isaïas cap. 60. domo inquit: *Non erit tibi amplius Sol ad lucendum per diem, sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam.* Quasi denotet, animas ad tantam cum DEO unionem evectas, ab ipso immediate fore deinceps edocendas, ita ut amplius exteriori magistrorum doctrina non egeant; ipse enim Spiritus divinus sua unctione docebit illas omnem veritatem, quod idem Prophetia antea prædixerat cap. 54. *Et erunt homines docibiles DEI.* Ipse enim DEUS est qui docet de omnibus, & spirituales mysticosque sensus animæ sibi unitæ aperit, creberrimè, vel etiam indefinenter eam visitat, adstringit, osculatur, illustrat, accendit, penetrat, & implet. Nam cum talis anima sit speculum jam clarum sine macula divino Soli convenienter obiectum substratumque, ipse Sol justitiæ non cessat assidue stillicidia gratiæ, radios sapientiæ, & charitatis scintillas in eam diffundere. Valde quidem sublimiter atque mirabiliter DEUS se nonnumquam animæ perfectæ revelat atque manifestat; nondum tamen se ostendit sicuti est in sua ineffabili gloria, sed sicut in hac vita videri potest.

Magna præterea mysteriorum fidei penetratione ac certitudine hujusmodi animæ præditi sunt, quia lumine æternæ veritatis desuper illustrantur; quare si omnes mundi sapientes homines mysticam unionem experiri diceant, *Falleri mihi ser fides tua non est vera.* ipse indubi à se responderet: *Imò verò vos omnes fallimini, nam fides mea verissima certissimaque est.* Hoc firmiter responderet, habens in corde suo, non tam per investigationem rationis, quam per unionem amoris, infallibile fundamentum. Melius sanè talis divinitas em cognoscit, quam cognoscant plerique eruditi Magistri, qui in Sancta sanctorum & in secretum Regis æterni cubiculum nondum admissi, nondum lumine gratiæ excellenter illustrati sunt, DEI virtute divinarum Scripturarum sensus aperit, gustumque Evangeliorum donat. Ipse ergo veram sapientiam ex influentia Spiritus sancti magis quam ex multorum librorum lectione acquirere, clare videt & inelligit, quid sibi vel aliis agendum, quidque dimitendum sit.

Quamvis verò ipsi nobilissimi spiritus divino lumine copiose illustrentur, in quo clare cognoscunt quid agere, & quid dimittere debeant; libenter tamen propter DEUM alius se submitunt, ut ab eis aliquid addiscant; libenter omnibus secundum DEUM obtemperant, libenter infinitum locum ubique tenent, neque propter dona

Hujus
divine
locutionis
causæ &
commo-
da ubi
doctri-
nam.

nobilissima, quæ accipiunt, extolluntur; quia in nihilum suum se profundissime demergunt.

Præterea, hac veritate, quæ DEUS ipse est, anima illustrata, ut præla: è quidam devotus Auctor philosophatur, omnium cernit creaturatum labentium vilitatem & nihilum, agnoscitque vilia ut vilia, & pretiosa ut pretiosa. Videt inquam in hoc lumine, quàm vile & nihil sint omnes res terrenæ, quantumque illarum amor sibi adferat detrimenti. Unde jam ab illis sibi ulterius imponi non sustinet, tametsi plures alio eas insequi videat; perinde ac si quis veneno cibum infectum nosset, licet multi ex illo ederent, dicerentque ei, Comede, quia cibus bonus est; ille nihilominus abstineret, & diceret: Venenum est in cibo, ideoque non possum inde sumere; vos autem planè stolidi estis, dum inde editis, quandoquidem certa vos mors manet. Similiter, si quis turrim cernebat jam jamque ruituram, quantumlibet invitaretur ab aliis ad ingressum, dicentibus ut securus in ea moraretur, quando & ipsi idem facerent: si quis illi sensus esset, non utique intraret, sed illos potius irrideret.

Hoc igitur lumine quisquis perfusus est & regitur, non modò terrena non diligit, sed etiam odio ea & contemptui habebit, tamquam mortem inferentia. Enim verò animam veneno inficiunt; cumque certo certius ruitura sint, animam secum trahunt in præcipitum mortis æternæ. Quod etsi aliquo in casu terrena hac utilia ipsi fore, aut commodum temporale allatura videantur, isto tamen lumine illis renuntiare docetur, eò quod lucra potiora sectetur. Quomodo si quis Imperatori prædolum, licet non contemnendum, sexaginta libris venale offerat, quod aliqui septuaginta vendi possit, contemnet: et utique ab Imperatore, recusareque hic audire tam frivola offerentem, quandoquidem integra is oppida castraque merca: potius studet, estque rebus & negotiis potioribus intentus. Sic anima cælestibus lucris inhians & occupata, terrenis & temporalibus emolumentis dignatur animum apponere.

In hoc præterea lumine cunctarum animarum virtutum perfectio confertur à DEO. Quid est enim aliud humilitas, nisi quoddam lumen veritatis? Quid charitas, quid patientia, quid obedientia, quid virtutes ceteræ, nisi quædam sunt lumina veritatis? Dirigitur ergo anima isto lumine ad ipsarum virtutum vim & efficaciam discernendam, earumque exercitia amplectenda, atque per hoc ad ipsas virtutes perfectè apprehendendas possidendasque. Unde si cuiquam hoc illustratò lumine, vel centrum totius orbis elegantissimæ femine proponerentur, mox eas fastidiret, nec vel brevissimo temporis puncto ad luxuriam moveretur, ledemque gulam non solum respuit, sed & cum tedio ingenti magnoque cruciatu dulcia ac delicata cibaria, si sibi apponerentur, perciperet. Eodem modo ex hujus operatione luminis alia omnia abhorret vitia, eorum malitiâ considerata.

Et ut breviter dicam, dirigitur per hoc lumen in singulis quibusque rebus & operibus particularibus, quandoquidem illustratur ab ipso, quo repletus est, ad considerandum in cunctis sibi occurrentibus honorem & voluntatem DEI. Cum enim hunc solum diligit, ejus honorem & voluntatem querit, spectat, & intendit in omnibus, exemplo JESU Christi, qui tempore passionis hæc duo studiosissime observavit, nobisque imitanda reliquit. Inclinando etenim sese in oratio-

ne, instar pauperis cujusdam hominutionis, honoravit Patrem: dicendoque, *Non mea, sed tua voluntas fiat*, ejusdem quasi viri voluntatem. Sic igitur anima per hoc lumen, exemplum sequitur Christi Domini sui, ut si id quod occurrit, eum honoret & voluntate DEI consentiat, prompto illud animo exequatur: sin verò alteri horum seu utrique sentiat esse adversum, respicit ac detestetur, nec pro re qualibet aut pro cujusquam gratia illud admittat, faciatve. Hæc de causâ à verbis otiosis, pravis cogitationibus, & vitiis atque peccatis omnibus cavet sibi pro viribus, cum sciat illa omnia divino honori ac voluntati esse contraria, ut per hoc lumen perfectius edocetur.

Deinde, ubi in hac Via anima benè assuefacta & robora:ta est, non intercipitur nec impeditur illi hoc lumen propter occupationes alias bonas interdum occurrentes, ut est cura regiminis animarum, sollicitudo concionandi, aut proximis quippiam vel obsequii vel beneficii impendendi. Ut enim aliquis cernens murum aliquanto spatio à se distantem, uno oculorum adpectu tam murum ipsum, quàm quæque interposita media intueretur: sic anima hoc illustrata lumine, & DEUM simul, & omnia propter DEUM agenda videt. Neque tamen propterea recedit à via jam cæpta, tametsi contemplatio interdum DEI causis intermitteretur.

In hoc etiam lumine cognoscit anima vilitatis suæ veritatem; quantoque viciniùs DEO conjugitur, tanò se vilioris cenlet, quia sese clariùs conspicit quid sit, quidque habeat à seipsa. Ecce quia nihil sibi reservat neque appropriat de omnibus receptis à DEO, vel de bonis quæ ex ejus munere facit, sed omnia illi fert accepta à quo habet, cunctaque, quæ accipit ab ejus benignitate, sine suis meritis sibi collata novijdeo non extollitur, ne propter ingratitudinem donis DEI privetur. Imò Dominus ipse nihil eum furari vel usurpare sibi temerè animadvertens, sed omnia in se refundere, uberrimè in ea collocat thesauros suos: multoque ei plura largitur quàm vel perat ipsa, vel desideret. Hæc verò omnia consequitur anima ex hac expropriatione & abnegatione sui. Enim verò pestiferis exclusis ac proligatis cupiditatibus, ambitionibus, inordinatis affectibus, propriis voluntatibus, atque universis demum creatis amoris mediis, quæ animam obscuram reddunt: & obexant, mox divina lux ingreditur, illustrans, replens & docens eam de omnibus. Neque tamen ex hac sui expropriatione dictam dumtaxat luminis ac veritatis gratiam anima consequitur, sed etiam gratiam stabilitatis & pacis; & tunc reverà eam DEUS inhabitat, qui nunquam habitare dignatur, nisi in tabernaculo pacis.

Unde jam talis anima, in afflictionibus, damnis, injuriis & pressuris quibuscumque tranquillam servat patientiam, manetque stabilis & fortis in DEO, in quem sese ex toto projicit, & in quo manet, sicut & ipse in eascul etiam se totum commisit, ipsiusque se voluntati conformat in omnibus. Ideoque animadvertens adversa quæque ex mera DEI voluntate accidere, consentit eidem, & non patienter modò, verum etiam libenter sustinet universa. Unde fit, ut verba injuriosa, damna ve temporalia, imò nec totus eam contingat mundus, cum non possint ista pertingere usque ad DEUM, in quo anima suam constituit: hæreditatem, nec est colligata amplius terrenis rebus &

cu.

capiditibus, ideoque jam non illic eam reperiunt, ubi esse consueverat: haud secus, quam si me quispiam inquirens, loca scrutaretur omnia, in quibus antè esse solitus fui, adeoque vel mundum universum, eo dumtaxat in quo nunc essem loco excepto: me utique minimè reperiret: & sicut domus, dum absente & ignorante domino ignibus confligaret, dolorem non inferi domino: sic qui temporalia per amorem non adspicit, damnata jacturamque illorum docit pro nihilo. Vigorem nihilominus roburque accipit per exemplum Christi in ea commorantis, qui tot tantaque propria perpessus est, ut hac mente revolvens dissimulare non possit, quin fortiter amore inardescat reciproco, cupiatque ipsi conformari, gaudeatque in cruce & afflictionibus, ita ut de nullo eventu amplius vel lateatur vel turberetur inordinatè. Hinc etiam consequitur anima stabilitatem sensuum sui corporis. Postquam enim propter amorem Creatoris, omnium à se rerum creaturarum abiectum amorem, non vagatur neque discurret amplius sensibus suis per eandem, sed eis fixum inspicit, & DEO commendat, stabili fide & amore fixa in eo, dicens cum ab oratione recedit: Domine teneas me ligatum tecum, neque sensus meos, nec permittas me vagari extra te.

Et ut summa im dicam, adipiscitur anima ex hac abnegatione & expropriatione sui tam liberum sui corporis dominium, tantamque inter carnem & spiritum pacem & concordiam, ut deinceps non à se invicem dissentiant, sed caro propriè se subijcit spiritui, sequens illum in omnibus quaecumque exercere velit, tam in rigore abstinentiae & vigiliis, quam laboribus & molestiis quibuscumque. Cum enim recordatur corpus siue sensualis homo, anima docente, sub quantis pressuris & angustiis sudare consuevit propter cupiditatem, avaritiam, ambitionem, & propriam voluntatem siue impatientiam suam, jamque in magna se pace cernit constitutum, libens amplectitur quocumque labores poenitentiae, tantum ut liberetur à pristinis laboribus suis instructuosis, imò & damnis, magisque cruciantibus: sicut si quis certus esset pro centum denariis mille se recepturum auti pondera, non utique grave illi foret centum dare denarios, imò libenter exponeret ducentos: ita corpus pro ingenti ducit lucro labores omnes spiritui necessarios, adeò ut hilari ter saepe etiam spiritum antevertere & praecurrere conetur.

Tertius effectus, Ardor amoris.

§. 4.

IMMENSÆ (ut ita dicam) claritati, qua intellectiva potentia DEUM tibi praesentem ac unitum contempletur, succedit ardentissimus ac incomprehensibilis amor, totum animæ regnum, nempe potentiarum superiorum & inferiorum, vigoro se perfluens, secundum capacitatem & exigentiam uniuscujusque: facit enim animam ardore suo liquefcere, ac in amorem divinum, qui sine mensura est, transformari: solus amor est mediū, quo anima divino complexu DEO lociatur, conjungitur, adhæret, ac veluti divino copulatur matrimonio. Magna quidem est vis & violentia amoris, qua ad tantam dignitatem & celsitudinem anima passionum mole gravata attollitur, ut unus spiritus cum DEO fiat, ac tota defæcata, in DE-

UMque transformata, DEI proprietates similitudinemque participet: Non quidem obscure mirabilem hanc in DEUM per amorem transformationem expressit Isaias illis verbis: *Et implebit eam splendoribus*. Denotat autem splendor non solum lucem, sed & fulgorem ardoremve, quo anima veluti splendidissimo ac ardentissimo divini ignis radio penetrata, tota in DEUM, non aliter ac lignum in ignem, convertitur ac transformatur.

Ex hoc uberrimo amoris fonte oilitur in anima immensum quasi desiderium videndi mellissimum sponsi faciem: unde quasi tortor solitaria à seipsa deficiens, pæne liquefacta & exanimata superim, mensitate deliciarum & divinarum glorie DEI sui, deficit & anxiatur præ radio praesentis vitae, ut egregiè S. Basilus sequentibus verbis docet in Regula suis disputat, Interrogatione 2. Ea, inquit, Domini pulchritudo, si quando Sanctorum virorum quempiam circumfudit, intolerabilem torum in animis desiderii aculeum reliquit, quippe qui, cum vehementer eos vita huius taderet, in voces illas erumpere soliti essent: *Hec mihi quia incolatus meus prolongatus est, & Quando veniam, & apparebo ante faciem DEI, & Dissolvi & esse cum Christo longe melius est, & Stitit anima mea ad DEUM fontem vivum, & Nunc dimittis servum tuum Domine. Vehementer enim vitam hanc, veluti iterum quemdam carcerem abhorrebat, usque adeo diffusus ad cohibendum animos erant ii, quorum mentis DEI amor persisterat. Cum enim inexplorabili intuenda divina pulchritudinis cupiditate flagrarent, illud exoptabant, ut aquata in finito sempiterna vita in collo sibi jucunditatis Domini contemplanda facultas praberetur.*

Beatus Macarius præclare Homil. 10, animam sistentis DEI faciem, ac alios ad nullum amoris effectum expressit, dicens: *Huiusmodi animæ, quæ tam ardenti & insatiabili dilectione flagrant erga Dominum, digæ sunt vita æterna, accipiuntque præsentem illuminationem, & participationem sancti & carissimi Spiritus, ac mystica societas in plenitudine gratia.*

Et paulò infra: Porro anima, qua DEUM verèque Christum colit, etiam si infinita iustitie opera ediderit, ita se habet, perinde ac si nihil egisset, propter inexplorabile desiderium quod habet erga Dominum: quia licet se iunxerit aut vigiliis corpus consumpsit, ita affecta est, ac si nondum quidquam agere cepisset, quod ad virtutes pertineat. Esti varia spiritus charismata, aut revelationes ac mysteria celestia consequi meretur, propter immensam & insatiabilem dilectionem erga Dominum ita se gerit apud se, ac si nihil adhuc obtinisset, sed quotidie esuriens & sitiens, per fidem & charitatem perseverans in oratione, immo in ad mysteria gratia, & ad omnium virtutum gradum aspirat, celesti spiritus amore vulnerata, ardenti desiderio erga sponsum celestem (per gratiam, qua pradiata est, agitata) desiderans habere persicere mysticam & arcana cum eo societatem in sanctificationis processu, revelata animæ facie, fixis semper oculis intuens sponsum celestem facie ad faciem, beneficio spirituali & ineffabili luminis in eo per dulcedinem fidei plenè demersa, configurata morti ipsius præ summo desiderio, quo perpetuo sperat pro Christo mortem oppetere; confidens sine dubio, per gratiam spiritus se plenè liberatam iri à peccato & tenebris affectionum: ut purificata per spiritum, & anima & corpore sanctificata, vas purum eradere mereatur ad suscipiendam celestem amissionem, in qua manere dignetur celestis ac verus Rex Christus.

Dei

Demum ipse quoque Macarius Homil. 4. in eodem proposito loquens, ita scribit: Si ergo carnalis dilectio sic hominem solvit ab omni alio amore, quando magis solventur ab omni dilectione mundi, quicumque digni habitus sunt ut sancti, celestis & semper amandis illius Spiritus verè participes fierent, & cuncta videbuntur eis inutilia, propterea quia victi sunt à desiderio celesti, & in ipso casu Spiritus illi uniti. Nam quia illi sunt, desiderant & cogitant, illic vivunt, illic cogitationes inambulantes, ibi mens assidue versatur, divino & celesti amore atque desiderio spirituali superata.

Iste verò divinus amor, quo anima omnino videtur accensa, non est impetuolus, violentus, aut valde fervidus, sicut in initio esse solebat; sed potius est omnino serenus, quies & parus, ad instar ollæ, in qua antequam perfecte decoquatur cibus, ita fervet, ut exterius effundatur; facta verò cibi decoctione, interior calor quiescit. Præterea, quò flamen est profundius, eò aquæ exterius apparent magis serenæ & tranquillæ: ita quidem quantò divinus amor majores & profundiores immisit in anima radices, eò exterius magis tranquillitas apparet.

Quartus effectus, Ineffabilis suavitatis.

§. 5.

Legend, noll. L. u. d. vici a. S. t. e. r. e. s. i. a. T. r. a. c. t. Theolog. de unione anima cum Deo, quæst. 12. & Joseph à Jesu-Maria Tom. 2. Ascens. animæ ad Deum lib. 3.

LUCEM & claritatem illam immensam, amorem animæ incomprehensibilem, de quibus superius aliqua prænotavimus, quædam quasi beatifica fruitio (qui est quartus hujus divinæ Unionis fructus) consequitur. Hæc autem fruitio tam immensa est, quòd per eam felicitatem animæ absorbetur in quamdam inefficentiam & ingentem sui absorptionem, in qua experitur æternæ dulcedinis saporem, ac ibi summo bono intimè conjuncta, experimento ipso agnoscit quoniam suavis est Dominus. Ad summam enim cum hîc pertigerit anima cum DEO conjunctionem, ac amantis cum amato deosculacionem, necesse est ut summum etiam gaudium experiatur. Hæc enim summæ dulcedinis perceptio, effectus est conjunctionis rei amatæ cum amato; & quòd intimior ac immediatior fuerit connexio ac unio, eò magis gaudium accrescit. Gaudent in cælis animæ iustorum, quia ista cum DEO summo bono conjunctione fruuntur: gaudeant etiam in terris animæ perfectorum, quibus ista felicissima cum DEO unio ac transformatio contingere solet.

Hanc animæ DEO unitæ jucunditatem & exultationem multis verbis exponit Isaia cap. 35. Scissa sunt in deserto aquæ, & torrentes in solitudine: id est, torrente voluptatis divinæ potabit eos Dominus. Et infra: Et lætitia sempiterna super caput eorum, & gaudium, & lætitia obtinebunt. Idem cap. 38. Et cibabo te baraditace, & Jacob patris tui; id est, pervenies ad terram promissionis fluentem lac & mel, quòd verè denotat ingentem lætitiæ & consolationis abundantiam. Demum cap. 65. Ego creo cælos novos, & terram novam, id est, pro his qui ardentissimo amore mihi fuerint conjuncti, novum cælum, id est, novum vivendi modum ad instar celestis gloriæ, eis liberalissima manu concedam; ita ut, sicut beatissimi illi spiritus DEUM videntes immensa luce, ardentissimo amore ac ineffabili gaudio fruuntur, ita & hi, licet non ita plenè, perpetua lætitia, inextinguibili veritatis splendore ac Seraphico amore etiam in hac peregrinatione afficiantur.

Et quidem anima in DEUM per hanc arcana unionem immerta atque absorpta, ultra citatur hujus troque in Divinitate enatare videtur, abundante inestabili gaudio, quòd etiam copiose redundat in corpus; jamque illa in hoc exilio constituta diu quietam æternam incipit degustare, ac suo modo liras ac Beatorum dotibus indui, ut præclare Cassianus propriè Coll. 1. cap. 13. prosequitur, ubi statum perfectiorum in hac vita, quantum ad gaudium & lætitiæ quibus in hac peregrinatione fruuntur, illis cælestibus substantiis comparat, quorum status nihil aliud est quàm perpetua jugisque lætitia. Quid enim, inquit, tam proprium veræ beatitudinis, tamque conveniens, quàm tranquillitas jugis & gaudium sempiternum? Et ut hoc ipsum quòd dicimus, ita esse, non mea conjectura, sed ipsius Domini auctoritate certius instruaris, audi eum, qualiter & statum regni illius aperitissime describens. Ecce, inquit, ego Is. 65. creo novos cælos, & terram novam, & non erunt in memoria priora, neque ascendent super cor, sed gaudebitis & exultabitis usque in sempiternum in his quæ ego creo. Et rursum: Gaudium & lætitia inveniuntur in ea gratiarum actio, & vox laudis, & erit mensis ex mense, & Sabbatum ex Sabbato. Et iterum: Gaudium & lætitiæ obtinebunt, fugiet dolor & gemitus. Et si adhuc clarius de illa conversatione & civitate Sanctiorum vultis agnoscere, attendite quæ ad ipsam Jerusalem voce Domini diriguntur: Et ponam, inquit, visitationem tuam pacem, & præpositos tuos iustitiam: non audietur ultra iniquitas in terra tua, vastitas & contritio interminis erit, & occupabit salus muros tuos, & portas tuas laudatio. Non erit ibi amplius Sol ad lucendum per diem, nec splendor Luna illuminabit te, sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & DEUS tuus in gloriam tuam. Non occides ultra à Sol tuus, & Luna tua non minuetur: sed erit Dominus in lucem sempiternam, & complebuntur dies lætitiæ tui. Hæc Cassianus.

Hæc est illa dulcedo inexplicabilis & mira suavitatis spiritus, quam expertus S. Augustinus sapè asserit esse principium futuræ arcanaque beatitudinis, ad cuius gustum quomodo cum matre pervenerit, lib. 9. Confess. cap. 10. sic exponit: Dicebamur ergo: Si cui sileat tumultus carnis, sileant phantasie terra, & aquarum, & aeris, sileant & poli, & ipsa sibi anima sileat, & transeat se, non se cogitando; sileant somnia & imaginaria revelationes, omnis lingua, & omne signum, & quidquid transiundo fit, si cui sileat omnino, &c. Loquatur per se solus, qui fecit ea, non per ea, sed per seipsum, ut audiamus verbum ejus non per linguam carnis, neque per vocem Angeli, neque per sonitum nubis, neque per anigma similitudinis; sed ipsum quem in his amamus, ipsum sine his audiamus: sicut nunc extendimus nos, & rapida cogitatione attingimus æternam Sapientiam super omnia manentem, si continetur hoc, & subtrahantur alia visiones longè impari generis, & hæc una rapiat, & absorbeat, & recondat in interiora gaudia spectatorem suum, ut talis sit sempiterna vita, quale fuit hoc momentum intelligentiæ cui suspiravimus; nonne hoc est, intra in gaudium Domini tui?

Hujus summæ delectationis, quæ ex amorosa unione animæ cum DEO resultat, eam rationem reddit Getlon Tom. 3. de Mystica Theol. practica, Confid. 42. Quia cum rei qualibet sit satiata & in quiete, tunc perfectionem suam adeptæ videtur; & cum spiritus noster in hac mystica unione conjungatur summo perfectibili, nempe DEO, per amorem perfectum, necesse est, ut ibi quietetur, satietur, & stabilizetur: sic materia in forma habitæ, sic lapis in centro positus,

fitus, sic res qualibet in adepto sine suo quietatur. Anima quippe rationalis dum conjungitur & unitur DEO, copulatur suo summo bono. Est enim DEUS summum bonum ejus, est centrum ejus, finis, totaque ipsius perfectio. quid ergo aliud ipsa requireret? aut ad quid aliud ulterius inhiaret?

**Triplex
animæ in
Deum
tenden-
tia.**

Porro in ipsa anima considerantur tres tendentias principales proportionabiliter ad triplicem vim ejus, sive potentiam. Quatuor una est concupiscibilis, alia rationalis, tertia irascibilis nominatur. Concupiscibilis tendit in bonum, rationalis in verum, irascibilis in arduum. Sic anima per has vires tendentiam habet in benedictam & sanctam Trinitatem. Nimirum quia ad eam & ejus similitudinem facta est, ejusque imago constituta.

Attribuimus itaque Spiritui sancto bonitatem, & ad hanc tendit vis concupiscibilis; attribuimus Filio veritatem, & ad hanc tendit vis rationalis; attribuimus Patri potentiam, maiestatem, & gloriam, & ad hoc tendit vis irascibilis. Oportet igitur ut his viribus satisfiat per conjunctionem cuiuslibet cum suo supremo appetibili, anima rationali totaliter satiatur, quiescat, & stabilizetur: nam si delectatio in bono conveniens, & voluptas suavitatis queritur, quid de anima voluptate (beata maxime) sentiendum est? Audiamus quid Prophetæ dicit ad Dominum: Torrente voluptatis tua potabis eos, &c. DEUS ergo finis est anime, & ultima ejus perfectio; ipse est velut centrum & locus naturalis omnium desideriorum suorum. Dum ergo in se deficit anima in salutare DEI velut ad nihilum redacta, nulli jam alteri, nec sibi met innotuit, sed soli DEO ut sua dulcedini, ut sua veritati, ut sua glorificationi, dicens pro primo: Renuit consolari anima mea, memor fui DEI, & delectatus sum. Dicens pro secundo: Nihil arbitratum sum me scire nisi IESUM Christum, factus stultus propter ipsum. Dicens pro tertio: Vinam qui gloriatur, in Domino gloriatur! Ac proinde non habens quod ulterius tendat, aut quid ultra requirat, quiescat anima in DEO, atque stabilizetur, possidens in eo omnia, ceteraque contemnens atque parvipendens. Hæc Gerson.

Denique, hujus delectationis immensitas ex hac quoque similitudine probari potest. Si sensus naturales & imperfecti, sua oblectatione sæpe homines trahunt & rapiunt usque ad mentis excessum, absorbentque rationis usum, & hoc ex apprehensione objectorum imperfectorum; quis existimare dignè poterit, quanta sit illa delectatio, & quantus torrens divinæ voluptatis, dum perfectissima potentia suo perfectissimo objecto conjungitur & uniatur?

Quintus effectus, Pax exuperans omnem sensum.

§. 6.

AMORIS & gaudii, pax, animi tranquillitas & quies, effectus esse solent certissimi & evidentes. Anima igitur altissimo amoris vinculo Deo conjuncta, ac de uberrimo illo suavitatis fonte haurienti Isaias cap. 60. pacem prædicit, inquit: Et ponam visitationem tuam pacem. Et cap. 58. non solum pacem in præfixum tempus, sed sempiternam annuntiat: Et requiem dabit tibi Dominus semper. Nec perpetuum tantum, sed & abundantissimam Psalmista Psal. 118. offert: Pax multa diligens legem tuam.

**Pacis
hujus ef-**

De hac pacis ubertate eruditè Richardus (ut solet) in illa verba Psal. 4. In pace in idipsum dor-

miam, & requiescam, ita scribit: Pax suatunc veras, scilicet ceter mens humana perfruitur, quando in id quod de divina dulcedine sentit, tota resolvitur. Ex infra: Hæc est illa pax, in qua anima obdormit; pax, qua mentem ad interiora rapit; pax, qua exteriorum omnium memoriam intercipit, qua ingenij acumen exuperat, qua rationis lumen reverberat, & desiderium cordis replet, qua omnem intellectum absorbet.

S. Joannes Climacus Grad. 29. de Tranquillitate animæ: Ille propriè tranquillus est, qui carnem quidem omni corruptionis labe purgavit, mentem verò super creaturam omnem elevans, omnes illi subijcit sensus, atque vultui Domini animam sistens, supra virium suarum modum in illum se semper extendit. Hanc igitur pacem & tranquillitatem hæc Unio menti infert, tam sanè, quam nemo explicare sufficit; quia anima tunc in centro suo ponitur, ubi intimè soporatur, atque omnium desideriorum suorum latitatem consequitur.

Sextus effectus, Virtutum omnium ornatus.

§. 7.

SEXTUS & uberrimus hujus unionis fructus, est In quo omnium virtutum splendor & ornatus, quas constituit DEUS in supremo gradu animæ ejus sponse dilectissimæ infundere solet: quem quidem pulcherrimum virtutum ornatum Isaias variis descripsit dicendi modis cap. 35. Et quæ erat arida, erit in pagnum, & siccus in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus prius dracones habitabant, oritur viror calami, & junci, & erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur. Quasi clariùs innuens, animam prius sterilem & aridam, in virtutum excitatione fururam quasi hortum irriguam, & omni tam florum quam arborum varietate & abundantia ornatum, id est, virtutum omnium & gratiarum plenitudine affluentem; in eaque, in qua antea quasi in cubili dracones, id est, vitia sive inordinate affectiones habitabant, deinceps oriatur viror calami & junci, hoc est, omnium virtutum & gratiarum decor & pulchritudo; ac demum viæ antea asperæ & obliquæ, à recta rationis regula aberrantes, via sancta & recta, per quam bestia mala, id est, vitium, non ascendet, vocabitur. Idem ferè sub horti irrigui comparatione, in quo varis & pulcherrimæ arbores floresque amoenissimi, id est, omnium virtutum genera producuntur, idem Isaias significavit.

Sunt autem hujusmodi virtutes quæ à DEO infunduntur, non vulgares, neque communes omnibus iustis, sed potius illæ, quæ ob eximiam earum pulchritudinem & nobilitatem, à præstantissimis Philosophis & Theologis purgati animi fuerunt nuncupatæ. Sunt enim virtutes (ut inquit D. Thomas 1. 2. q. 61. art. 5.) jam assequendum divinam similitudinem, & ob eam causam vocantur virtutes jam purgati animi, ita ut Prudentia sola divina insueatur, Temperantia terrenas cupiditates nesciat, Fortitudo passionem ignoret, iustitia cum divina mens perpetuo sadere societur eam imitando. Quas quidem virtutes dicimus esse Beatorum, vel aliquorum in hac vita perfectissimorum. Hæc D. Thomas. Quare idem Angelicus Doctor virtutes purgati animi divinas appellat, quia sunt eorum, qui jam divinam similitudinem sunt assecuti. Porro verò Philosophus apud Macrobiū prædictas virtutes purgati animi ideo vocat, quia sunt jam defæcati ani-

Tria per
fectissi-
morum
homi-
num in-
dicia &
exerci-
tia.

Virtutes
purgati
animi
quædam
dicuntur.

Quare
eodem
modo
divina
nuncu-
pentur.

mi ab omni huius mundi aspergine prelsis pureque detestis.

Quam igitur virtutes sunt perfectiores in his, qui continuo sordere sine amore DEO sociantur, tanto magis peccati & passionum fomitem extinguunt, veramque omnimodam se ipsorum mortificationem inducunt. Quare spirituales isti athleta seipsos & naturam suam funditus mortificant, ardentem atque subtiliter æternæ veritati se applicant, naturæ suæ cunctisq; labentibus creaturis viriliter renuntiant, tantaque cum strenui ac DEO uniuntur, ut per continuam abstractionem, per fervidas orationes ac lacrimarum tendentia desideria, Divinitatis amore carnem & sanguinem, ossiumque medullam panem contemplantur, ita ut neque aliquid eis virium superesse videatur, nisi quantum spiritus vivacis subministrat; sanguis enim ipsorum divini amoris incendio velut decoctus & exsiccat. Hi plane se DEO omnino resignant ac obducunt, ita ut nihil aliud jam desiderant, nisi ut in omnibus divina voluntas, ac DEI honor & gloria perficiantur. Unde quidquid ille vel cum eis, vel cum aliis quibuslibet creaturis agit, abunde eis gratum est: adeo ut si deus, si deus auferat, nihil moveatur penitus, nec quidquam sibi ex omnibus usurpant. Quidquid enim Deus agit, adeo ipsis præ amoris ardore vehementia, ut nihil aliud optare possint, hoc ipsum unde quaque optimum esse in animam inducentes. Ad hæc, bianda magis quam aspera fugiunt. Hæc est autem perfectissima passionum omnium mortificatione, quam præsignificavit Isaia cap. 35. illis verbis: *Non erit ibi leo, & mala bestia non ascendet per eam. & cap. 60. Non audietur ultra iniquitas in terra tua, vastitas & contritio in terminis tuis.* Quasi clarius dicat, quod immoderate passiones, quæ nomine leonis & male bestia denotantur, non amplius occupabunt animæ maiori, neque dominabuntur super ea. Et quia perenni pace à Domino visitatur, ultra neque iniquitas, neque vastitas, aut pravorum affectionum contritio, quæ totam animæ regnum perturbare solent, audiuntur in ea.

Quare necesse est, ut ad tantarum virtutum amplitudinem & perfectionem tria hæc, quæ perfectissimorum sunt, consequantur: nempe, perfectus recessus à malo, perfectus progressus in bonum, perfectus status in optimo, ut pulchre docet D. Bonaventura Tom. 1. in *Tract. de Beatitudinibus*. Neque ob id censendi sunt, qui eosque pervenerunt, impassibiles, & omni humanæ perturbationis & affectionis expertes evadere; ut olim quidam Scriptores, inani perfectionis studio ducti, in eum errorem prolapsi sunt, quem S. Hieronymus in *Epist. ad Ctesiphontem* tribuit Origeni, Evagrio, Rustino, & aliis.

Septimus effectus, Vera Christi imitatio.

§. 8.

PURÆ animæ, quæ ad purissimos & delectabiles sponsi amplexus pervenerunt, omni conatu student, ut Christi vitam, passionem, virtutes quoque imitentur, ac pro ejus amore quascunque tribulationes & adversitates libenter sustineant; gratum quippe est pro amato & magna facere, & adversa perferre: nec potest anima tribulationem & crucem non amare, quæ caput Christo Domino vero ejus sponsi conformari,

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

Paulus post raptum in paradysum, in tribulationibus & Christi cruce libentius quam in rebusolationibus acceptis gloriabatur. Unde nihil aliud tristissimum appetunt quam Christi imaginem & exempla in Paulus omnibus sectari, eique fieri conformes in omni gloria, pressura, ignominia, & afflictione intus & foris, batur. omnique propter solatio destituti ac derelicti esse, recogitantes assidue ineffabilem illam angustiam ac derelictionem spiritus Domini nostri JESU Christi, cum ille nudo ab omni solatio amore, adversus naturam colluctando sudorem emisit sanguineum, & gloriosum ex durissimo certamine illo pro nostra omnium salute triumphum reportavit quomodo item in maxima amaritudine totus undique in cruce derelictus pendit.

Hoc pacto omne fundamentum suum in fide nudo amore exornata, in veraque suæ voluntatis resignatione collocant; si que læpius, ut DEUS sua ab eis excellentia dona auferens, in tanta eos paupertate relinquit, ut putares eos nihil unquam de DEO percepisse; simulque gravissimas supra omnem humanum intellectum tentationes eis evenire permittit, ita quod ab omnibus despiciantur ac persecutionem sustineant. Ceterum, ipsi in his humiles semper ac resignati perseverant, omnique sibi consolatione ac oppressione digni videntur: unde nec unquam tot eis possunt adversa contingere, quin plura semper exoptent. Nec enim ulla eos sollicitudo tenet, nisi quod metuant, non ita perfecte atque vellent Christi se exempla sectari.

Præterea, ex divina illuminatione facile quibuscumque sint vitii irrete perspicunt. Deinde, quantis peccatis bona hominum pars obnoxia sit, optime cognoscunt, & eis vehementer finem compatiuntur, ita ut nonnumquam corporis inde incurant ægritudinem: hæc enim major ipsorum crux est, quam ad mortem usque ad Christi Domini imitationem ferre coguntur. Tanto siquidem tamque ineffabili divinitatis amore feruntur, ut soli libenter omnes Purgatorii exciperent pœnas, si miseris in eo detentis animabus absolutionem impetrare possent: adeoque Salvatoreis passionem commoventur, ut afflictionem firmiter, & turpissimam quæ excogitari possit mortem, ad mortis illius honorem libentissimè patrentur, si peccatores quosque à peccatis ipsorum eripere possent, idque ob divini iudicii, quem non ignorant, metuendissimum rigorem: cum omnes ingenti complectantur dilectione, si DEO ita visum foret, libenter ipsam quoque infernum subirent, ut omnes quanta sit in DEO beatitudo atque læticia compertum atque exploratum haberet possent.

Denique, nemo ipsos nisi solus DEUS seipso consolari potest, adeoque in Christo firmati sunt huius atque fundati, ut nec mille mortes ab ipso eos valeant separare: unde & tanto eos amore prosequuntur, ut si unus ex eis pro aliquo ipsum negotio deprecaretur, & mille alii etiam boni homines contrarium peterent, ab hoc uno citius atque libentius se pateretur exorari. Sed hi tales, pro dolor paucissimi sunt; & tamen quantumlibet rari sint,

Christianitatis columnæ sunt, quibus ea innititur atque fulcitur.

Gg

Olla

8. Castell. contemplatione elucescit, pulchrificatur & nite-
anima scit shine vultus, hinc oculis, hinc tota corporis
plend. 6. compositio divinum aliquid, sobrium, mode-
Reflex. i. rum, serenum & decorum preleferunt; sed ut al-
8. 3. seq. ter Moyses, velant faciem hanc humiles, dicentes:
& B.P. Secretum meum mihi.

Joan. 2. Nec solum corpus ex redundantia spiritus his
Cruce, qualitatibus afficitur, sed adinstar ipsius spiritus
lique ab mira agilitate sursum aliquando sublevarur: pon-
cod. lau- das enim divini amoris emergere facit non so-
dati Au- lum spiritum à turbida fluctuantium phantasma-
thores. tum & desideriorum carnalium terra caligine, ut
 solum libetis ascendat sed & aliquando corpus

Vid. eud. ipsum naturā suā grave à terra spiritus vi & effica-
P. Bal- cia trahitur & elevatur. Senserat experimento faci-
thal. in cilis hanc amoris & spiritus vim solum agentem
cap. 3. ipsa mater Augustini S. Monica. Hæc aliquando
manfion. in Ecclesia S. Cypriani martyris suscepit sacram
7. splend. Communionem, in qua plenitudo gratiæ velut in
1. 2. & 3. suo fonte sumitur: tunc protinus corpore à terra
& B.P. levato tales eripit in voces: *Volemus in celum, vole-*

Joan. 2. *mus in celum, fideles.* A qua dum postmodum quæ-
Cruce reteret, quid tibi voluisset hæc insolita clamatio &
Colleg. elevatio; ipsa, ut erat tota columbinæ simplicita-
Salvant. tis, pie benignèque respondit: *Et quid vultis, quid*
Cam. *queritis? Cor meum & caro mea exultaverunt in DE-*
D. Sc. in *UM vivum.* Congruit id quod sequitur: *Altaria*
1. 2. disp. *tua Domine virtutum, supple, contulerunt hanc ele-*

4. Tract. *vationem.* Tale aliquid de S. Thoma referunt, cujus cor-
1. & P. pus etiam contemplatione à terra levabatur. Sic in bea-
Philip. 3. tis penitentie speculis Maria Magdalena & Maria
part. Egyptiaca, de sancta virgine & Matre nostra Te-
Tholog. refisa, ac de B. P. noll, Joanne à Cruce factū legimus.
mytic. Solent etiam aliarum corporis mirabiles alteratio-
Tract. 3. nes ex divinis communicationibus evenire. De
disc. 3. quibus D. Bonaventura Process. 7. Religionis cap. 15
 & cap. 19. Quædamque, inquit, corpus quasi obrigitur,
 & membra inlubilia & inflexibilia sunt ex subita fer-
 vore & suavitate influente: & hoc potest esse, quia
 spiritus omnes distenduntur corde inflammato, quia
 extensione nervorum, & obstrukione nervorum spiri-
 tualium, membra amittunt habilitatem officiorum
 suorum, ut lingua loquela, manus operatio, & pedes
 & cetera gradandi, quousque fervor iterum remittitur,
 & via spirituum aperta sicut ut prius. Nec mi-
 rum si hæc divine affectiones possunt efficere, quarum
 virtus fortior est: cum etiam humane affectiones id
 interdum valeant, ut subitus terror, & subita & im-
 moderata lætitia & subitus dolor, & odium immen-
 sum, & intemperatus amor sicut sæpe compertum est,
 & in extasim, vel stuporem, vel phrenesim alios ex hu-
 jusmodi raptos fervore esse, & membra in rigorem vel
 tremorem versæ, vel etiam febres ex vehementi mole-
 stia incidisse. Et infra: Quia virtus divina dulcedinis
 intolerabilis est imbecillitati terreni corporis, sicut si
 ignem intro immittas. Unde legimus, Sanctos ex divi-
 nis visitationibus & revelationibus corrumpi, & viri-
 bus amarcuisse, de quo legitur in Daniele: Visionem
 hanc grandem vidi, & non remansit in me fortitudo,
 & emarcui, nec habui quidquam virium, & jacebam
 confectus super faciem meam, ita D. Bonaventura.

Divus etiam Dionysius Carthusianus de Fonte
 lucæ, art. 8. hæc corporis transmutationes frui-
 vam unionem consequentes descripsit, dicens: Ex
 tanto quoque contemplationis excessu, amorisque im-
 petu, amore, & ebullitione generantur per redundantia-
 tiam quandam in parte sensitiva ac corpore languor,
 debilitas, maror, ac macies, detestatio corporis alimen-
 tum. à Iesu Oper. Tom. II.

ti, impotentia usus ac motus membrorum ac sensuum,
 & totius corporis rigor.

Et infra: Amplius quoniam amor ingreditur ubi
 silentia permanet serena, dum mens contemplationis
 mystice est intentata, inflammata & velut commoto &
 irritato amore, incipit quodammodo ebullire ac super-
 fervere, suaque violentia totum corpus concutere,
 quod autem fervet, quadam caloris ac desiderii sui via-
 lentia extra se ipsum projicitur, & supra se tollitur,
 quasi ibi esse dedignetur, unde vehementer se jactat
 sic & mens transfixa amoris fervore, quasi extra cor-
 pus jactare se mittit, & usque in summum volare ni-
 titur. Hæc ille.

Demum, pro coronide hujus tractatus de U-
 nionis effectibus, addamus egregium D. Lauren-
 tii Justiniani testimonium, quo conditiones ha-
 lami nuptialis, in quo spirituale animæ cum DEO
 connubium celebratur, aliisque mirabiles effe-
 ctus & affectus lib. de Casto connubio cap. 25. his
 verbis depinxit: *Thalamus quidem nuptialis est, in*
quo casta Verbi & anima connubia consummantur,
& tanquam in sede propria suaviter residet Sapien-
tia. In eum non audent adversarii irrumperere propter
Angelorum custodiam vigilem. A sponsi inhabitantia,
velut à facie gladii fugiunt affectus. Ibi jure celebratur
convivium, & vitulus sapientie comeditur saginatus.
Pax in illo gustatur interna, secreta tranquillitas,
tranquilla felicitas, jucunditas magna, fides serena, a-
mirabili societas, oscula unitatis, contemplationis dele-
ctatio, suavitatis in spiritu sancto. Ibi calix æna est &
paradisi porta. Sponsa frequenter de thalamo ascendit
in celum, de celo jugiter sponsus descendit in thala-
rum; non parvitas, non de salute tueri & ingreditur
sponsa in supernorum mansiones, sed tanquam in di-
lectis domum & in propriam possessionem. Ut enim il-
lam emeret, vendidit sua, & tradidit ignem: ut illam
lucraretur, pugnavit in tentationibus, pugnavit cum
spiritibus nequam, quotidieque pugnat contra se: non
temerarie, sed considerenter intrat in atria sponsi: nam
est aliis advena illius sanctæ fuerit civitatis, nunc ve-
ro civis efficitur est Sanctorum & sponsa Verbi, cui ex
amoris privilegio omnia quæ sunt sponsi debentur. A-
mor quippe verus nil privatum habet, nil proprium,
sua quaque grata ut imperitur, ea quoque lege, ea-
demque charitate, quæ largitur propriis, mittit alienis.
Ex amoris iugum multus exuberantia tanta est inter
Verbum & animam familiaritas, locutionis fiducia,
gloria certitudo, & conditionis inconsideratio. Num-
quam præsumeret anima, quæ ambis munda, quæ ambis
sancta, accedere ad Verbum, loqui illi, importunusque
precibus invincibile vincere, si non interveniret a-
mor.

Et infra: Postquam fidelis anima connubii vinculo
 Verbo sociata est, omnis timor causa sublata est.
 Innovata sunt signa, prodigia immutata & antiqua
 restaurata miracula, dum Sapiencia ex altissimi ora
 prodies, in montibus saliens, collesque transiens,
 humana illabitur menti, non recessura, sed tandem
 perpetuò moratura. Merito igitur pro tanti laude
 connubii, observanda est dies & hora, quando Verbum
 ingreditur in mentis thalamum, ut una cum sponsa
 grata capiet secreta silentij. Clanculo quidem dis-
 fundendi sunt vernantes flores, convallum lilia, &
 rosarum odoramenta, ut thalamus omnis suaviter
 redeat. Tunc Prophetarum cunctis sanctis serren-
 tium Spiritu advocandus est, una cum Patribus
 cunctis Testamenti veteris, universi quoque nove Le-
 gis Sancti, & præcipue Virginum sacraus nume-
 rus invitandus est, ut consensa modulatione epithala-
 my hujus essent præconia. Ipsa etiam Angelorum &

Gg 2

Ar.

Archangelorum ceterorumque spirituum beata agmina, necnon & cantatores omnes atque cantatrices celestium Iherusalem & curie paradisi exhortandi sunt, ita ut ipsorum nullus remaneat, qui venerandi connubij non servet excubias. Resonant ibi organa, & vox sambuca ac psalterij benedictantis, sonus exultationis, jubilationis & laudis per universum audiat orbem,

ascendat nubium altitudinem, transcendat altitudinem, & ad aures usque perveniat Domini exercituum, illique immensas referat gratiarum actiones pro tanti dignatione mysterij tanque exuberantissima Unigeniti sui charitate. Omnis quippe laus, omnis honor & gloria exigua est tanto respectu connubij. Hæc ille.

QUARTA PARS.

De Unione fructiva reali & immediata animæ cum Christo, præcipue in Venerabili Eucharistiæ Sacramento.

CAPVT XXVI.

An in hac vita detur Unio fructiva & immediata animæ cum Christo Domino, & qualis illa sit?

De Unione animæ immediata & fructiva cum summo & invisibili DEO, in superioribus non pauca disseruimus; nunc de Unione animæ cum Christo Servatore nostro reali & fructiva disseramus oportet. Possumus in duplici sensu difficultatem propositam investigare. Primus, An dignè suscipientes Sacramentum Eucharistiæ, Christo immediatè hæc unionem inhaereant: de hæc re sequenti capite dicemus. Secundus, An extra Sacramentum possit in iustis aliqua unio ita arcta aliquando contingere, ut realiter Christo ipsi uniantur.

Primò certum est, de lege ordinaria non dari similem cum Christo unionem: quia cum Christus (ut fides Catholica docet) sit in cælo, nisi iterum de cælo descendat, ut animæ uniatur, non videtur possibilis talis unio. An verò aliquando contigerit Christum Dominum de cælo descendisse, vel ut loqueretur alicui, vel cum eo dulcissimo amoris vinculo immediatè uniretur, nihil expressè ex Scripturis aut Patribus constat. Probabile tamen existimo, Christum pro Pauli conversione de cælis ad terras descendisse, & forsitan tunc cum anima Pauli fuisse unitum. Docet D. Thomas 3. p. q. 57. art. 6. ad 3. Christum Servatorem nostrum tunc temporis pro conversione Pauli de cælo ad terram venisse; & colligi non obscure videtur ex Scriptura sacra. Ad. 9. dixit Ananias Paulo: Dominus JESUS misit me, qui apparuit tibi in via, & ibidem dicitur, Barnabam introduxisse Paulum ad Apostolos, & narraisse illis, quomodo vidisset in via Dominum. Deinde narratur multæ aliæ apparitiones apud Patres factæ à Christo Domino viris sanctis.

Probabilius tamen existimo, Christum Dominum post ejus ascensionem numquam de cælis ad terram descendisse, neque umquam relicturum sedem celestem usque ad judicii diem. Hæc est communis Patrum sententia, qui unanimi consensu sentire videntur, JESUM Christum Redemptorem nostrum, ex quo gloriosus cælos ascendit, corporali specie in terram non descendisse. Quæ quidem veritas probatur, Primò, Quia sacra Scriptura & fides Catholica duplicem tantum Christi Servatoris nostri adventum docent;

unum, quando homo factus est, ut nos à peccati jugo & demonis tyrannide erueret; alterum futurum gloriosum, cum ad judicandum descenderet. Quòd verò nequaquam sit ante illum deinceps descendurus, evidenter patet ex verbis S. Petri ad. 3. dicens: JESUM Christum, quem oportet quidem cælum suscipere usque in tempora resurrectionis omnium. Super quæ verba dicit S. Joannes Chrysostomus Hom. 9. Necessè est usque ad tempora resurrectionis omnium, Christum in cælo permanere. Multa faciliè adducere in hujus veritatis confirmationem SS. Patrum testimonia, verò tamen illis consulè omisiss, ne nimium prolixus sum in hoc brevi Tractatu, ad posteriora quorundam Auctorum fundamenta, quibus suam in hac re opinionem stabilire conantur, descendam.

Et in primis apud Patres illud communi calculo receptum invenio, Redemptorem nostrum in terram non descendisse quando se sancto Paulo videndum præbuit, idemque sentiendum esse de variis apparitionibus, in quibus se aliis Sanctis manifestasse dicitur. Et quamquam Auctores sunt divisi & multiformes in explicanda vocatione S. Pauli, & Redemptoris nostri apparitione; omnes tamen uniformiter asserunt, Redemptorem nostrum non descendisse de cælis, neque S. Paulum in hujusmodi apparitione eum oculis corporeis in terra vidisse.

Primò, S. Joannes Chrysostomus Tom. 3. De perferendis reprehensionibus, & conversione sancti Pauli, dicit, S. Apostolum minimè oculis aut quocorporeis Christum vidisse, propter ista verba: *modò Saul, Saul, quid me persequeris?* Et paulò infra, *re- Paulus præsentans S. Paulum ex equo in terram prostratum, ibique jacentem, dicit: Immobilem eris quidem nunc, & neque videre poteris persequentem.* Et sunt Paulus non vidit eum quem persequabatur, ita & illi non videbant. Ex quibus verbis patet, S. Chrysostomum sentire, quòd S. Paulus non viderit Christum aliter, quàm illi qui eum comitabantur.

Ejisdem quoque sententiæ est S. Bernardus Sermon. 1. de Conversione S. Pauli, dum ait: *Audibus Paulus vocem Domini, sed faciem Domini non videbat, quoniam erudiebatur ad fidem, & ut ipse postea docuit, fides ex auditu.* Glossa interlinearis una cum Nicolao Lyrano super 1. Corinth. 9. dicit, non posse colligi ex ullo loco sacra Scriptura, S. Paulum pro tunc DEUM vidisse. Hanc quoque tener sententiam S. Maximus Episcopus Taurinensis in Festo Sanctorum Petri & Pauli, per hæc verba: *illi namque de cælo Dominus ait: Saul, Saul, quid me persequeris?* Et infra: *Numquid nocere mihi*

An Christus D. aliquando post suam ascensionem de cælis in terram descendit,